

REMISSVAR

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vårt datum: 2024-02-19

Vårt diarienummer: ADM/2023:754

Ert datum: 2023-11-17

Er beteckning: FI2023/00880

Kopia till Utbildningsdepartementet

Kompletterande författningsförslag avseende Utbetalningsmyndigheten

Centrala studiestödsnämnden (CSN) lämnar följande synpunkter på förslaget.

2.2 Uppgifter av betydelse för dataanalyser och urval

Som CSN uppfattar den föreslagna lydelsen av 3 § 1 lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten ska enbart uppgifter som har haft betydelse för utgången av beslutet lämnas ut. Den föreslagna ändringen innebär begränsningar för utlämnande av uppgifter som kan ha betydelse för Utbetalningsmyndighetens arbete med dataanalyser och urval vad gäller uppgifter som inte har haft betydelse för CSN:s beslut.

Om Utbetalningsmyndigheten har behov av samtliga uppgifter i ett ärende behöver bestämmelsen således utvidgas ytterligare.

I detta sammanhang vill CSN nämna de begränsningar CSN har när det gäller att lämna ut uppgifter.

CSN är enligt 8 § studiestödsdatalagen (2009:287) förhindrad att använda sökbegrepp som avslöjar uppgifter som rör inkomst och förmögenhet. Även om CSN har en skyldighet att lämna ut sådana uppgifter är myndigheten förhindrad att söka ut dem. För att CSN ska kunna söka ut och lämna ut uppgifter som rör inkomst och förmögenhet till Utbetalningsmyndigheten krävs en ändring av nämnda bestämmelse.

Även CSN:s möjligheter att lämna ut uppgifter elektroniskt till Utbetalningsmyndigheten utgör en begränsning. För att CSN ska kunna lämna ut uppgifter elektroniskt krävs enligt 15 § studiestödsdataförordningen (2009:321) att CSN har en uppgiftsskyldighet. Det innebär att i de fall CSN bedömer att uppgifter kan lämnas ut men att de inte omfattas av uppgiftsskyldigheten är CSN förhindrad att lämna ut uppgifterna elektroniskt. Detta försvårar för

Utbetalningsmyndigheten att på ett enkelt sätt ta del av uppgifter från CSN. För att CSN ska kunna lämna ut uppgifter elektroniskt krävs antingen en utökning av CSN:s uppgiftsskyldighet eller en ändring av bestämmelsen om elektroniskt utlämnande.

2.3 Sekretessgenombrott för återkoppling på underrättelser

Den föreslagna lydelsen av 11 § 1 lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten reglerar enligt CSN:s uppfattning enbart myndighetens skyldighet att lämna uppgifter om åtgärder som genomförts *efter* att CSN mottagit en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten. Om Utbetalningsmyndigheten även har behov att få uppgifter om åtgärder i ett ärende som CSN genomfört på eget initiativ innan underrättelse behöver även detta regleras.

Enligt 11 § 2 ska myndigheterna även lämna uppgifter på aktörs- och fenomennivå. Enligt CSN:s uppfattning är det tveksamt om den föreslagna lydelsen ger stöd för att CSN ska kunna lämna ut ärendeakter avseende enskilda personer i de fall det handlar om ett visst brottsligt tillvägagångssätt (fenomen). För att det inte ska föreligga några tveksamheter om vilka uppgifter som ska lämnas ut föreslår CSN att detta förtydligas i bestämmelsen.

Av 11 § andra stycket framgår vidare att uppgifter ska lämnas ut endast om Utbetalningsmyndigheten har ett särskilt behov av uppgifterna i sin verksamhet. CSN ser en problematik i hur denna sekretessbrytande bestämmelse är utformad. CSN ställer sig frågande till hur en sådan bedömning av Utbetalningsmyndighetens behov ska kunna göras av den utlämnande myndigheten.

Enligt CSN:s uppfattning bör det vara tillräckligt att reglera att Utbetalningsmyndigheten ska ha särskilt behov av uppgifterna genom att i lag (2023:457) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten reglera vilka uppgifter Utbetalningsmyndigheten får behandla. De utlämnade myndigheterna bör då kunna utgå från att Utbetalningsmyndigheten endast begär uppgifter som de har behov av. Enligt CSN:s uppfattning kan därför sista stycket i den föreslagna 11 § tas bort.

CSN föreslår följande ändringar i 11§.

Föreslagen lydelse	CSN:s förslag
11 §	
En statlig myndighet eller en arbetslöshetskassa som har mottagit en eller flera underrättelser om felaktiga utbetalningar från Utbetalningsmyndigheten ska på begäran av den myndigheten lämna uppgifter om	En statlig myndighet eller en arbetslöshetskassa som har mottagit en eller flera underrättelser om felaktiga utbetalningar från Utbetalningsmyndigheten ska på begäran av den myndigheten lämna uppgifter om
1. vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av en enskild underrättelse och resultatet av åtgärderna, samt	vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av en enskild underrättelse, <i>vilka åtgärder som vidtagits redan innan underrättelsen samt resultatet av åtgärderna.</i>
2. en enskild aktör, ett visst brottsligt tillvägagångssätt eller andra oegentligheter som förekommer i flera olika underrättelser. Uppgifter enligt första stycket 2 ska dock lämnas endast om Utbetalningsmyndigheten har ett särskilt behov av uppgifterna i sin verksamhet med dataanalyser och urval eller inledande och fördjupad granskning	<i>Om underrättelsen avsett en enskild aktör, ett visst brottsligt tillvägagångssätt eller andra oegentligheter som förekommer i flera olika underrättelser, ska på begäran lämnas uppgifter som förekommer i aktuella ärenden.</i>

Om det av underrättelserna från Utbetalningsmyndigheten kommer att ingå uppgifter om personer som inte redan är kunder hos CSN vill CSN uppmärksamma att det normalt saknas stöd i studiestödsdatalagen för sådan personuppgiftsbehandling. För att möjliggöra denna behandling av uppgifter anser CSN att det behöver framgå av ändamålsbestämmelsen i 4 § studiestödsdatalagen (2009:287) att även sådana personuppgifter får behandlas i CSN:s studiestödsverksamhet. Det behöver även finnas en gallringsbestämmelse i de fall uppgifterna inte förs till ett studiestödsärende.

CSN har utarbetat nedanstående förslag till författningsändringar. Förslagen syftar till att tydliggöra att CSN har rätt att behandla personuppgifter i studiestödsverksamheten för ändamålen att ta emot och hantera underrättelser som CSN mottar från Utbetalningsmyndigheten i deras arbete med dataanalys och granskning. Förslaget syftar även till att reglera när uppgifter som inte tillförs ett studiestödsärende ska gallras.

Förslag till lag om ändring i studiestödsdatalagen (2009:287)

Nuvarande lydelse	<i>Föreslagen lydelse</i>
4 §	
Personuppgifter får behandlas i Centrala studiestödsnämndens studiestödsverksamhet om det behövs för att 1. handlägga ärenden i den verksamheten, 2. administrera handläggningen, 3. förbereda handläggningen, 4. informera studiestödsberättigade om studiestödsförmåner och studiesociala förmåner, 5. ta fram och distribuera bevis om studiestöd för studier till studerande, eller 6. anmäla oegentligheter inom studiestödsverksamheten till ett offentligt organ som har att utreda eller beivra oegentligheterna.	
	<i>7. ta emot och hantera underrättelser som följer av lag om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.</i>
Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får även behandlas genom att lämnas ut till den registrerade själv, riksdagen och regeringen samt, i den utsträckning skyldighet för Centrala studiestödsnämnden att lämna uppgifter följer av lag eller förordning, till andra. Personuppgifter som behandlas enligt första stycket och som inte direkt pekar ut den registrerade får också behandlas för att ge tillgång till vägledande avgöranden. Regeringen får meddela föreskrifter om begränsningar av ändamålen i första stycket och om i vilka fall behandling får göras med stöd av första stycket 3. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om begränsningar av vilka personuppgifter som får behandlas för ett visst ändamål.	
16 §	
Om återbetalning eller återkrav av studiestöd inte är aktuellt i ett ärende om studiestöd, ska personuppgifterna i ärendet gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då studiestöd senast beviljades i ärendet eller ansökan om studiestöd avslogs. I annat fall ska personuppgifterna i ärendet gallras senast två år efter utgången av det kalenderår då full betalning skedde eller betalningsskyldigheten annars upphörde. Sådana personuppgifter i ärendet som kan ha betydelse i ett nytt ärende om studiestöd eller som kan ha betydelse för återkrav av studiestöd i form av bidrag behöver dock inte gallras förrän de inte längre kan ha sådan betydelse.	
Personuppgifter som behandlas enligt 4 § första stycket 3 ska, i den utsträckning de inte har tillförts ett ärende om studiestöd, gallras senast ett år	Personuppgifter som behandlas enligt 4 § första stycket 3 och 7 ska, i den utsträckning de inte har tillförts ett ärende om studiestöd, gallras senast ett år efter det att uppgifterna registrerades.

REMISSVAR

efter det att uppgifterna registrerades.	
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att personuppgifter får bevaras för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål, statistiska ändamål eller för redovisningsändamål, även om föreskrifterna kommer att avvika från första stycket. Centrala studiestödsnämnden får också, trots första stycket, i enskilda fall besluta att personuppgifterna i ett ärende om studiestöd ska bevaras, dock längst till dess att uppgifterna inte längre bedöms nödvändiga för det ändamål för vilka de behandlas.	
Denna lag träder i kraft 1 juli 2024.	

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åsa Lindahl efter föredragning av verksjurist Ulrika Åsemar. I arbetet med remissvaret har även verksjuristerna Petra Wredenbergh, Hanna Hamrin, Pernilla Björck, utredaren Henrik Strömberg Croné samt kontrollrarna Charlotta Hansen och Olof Fraenell deltagit.

Åsa Lindahl

Ulrika Åsemar